patiëntenwijzer

Oogkliniek Aarschot

Cataractoperatie

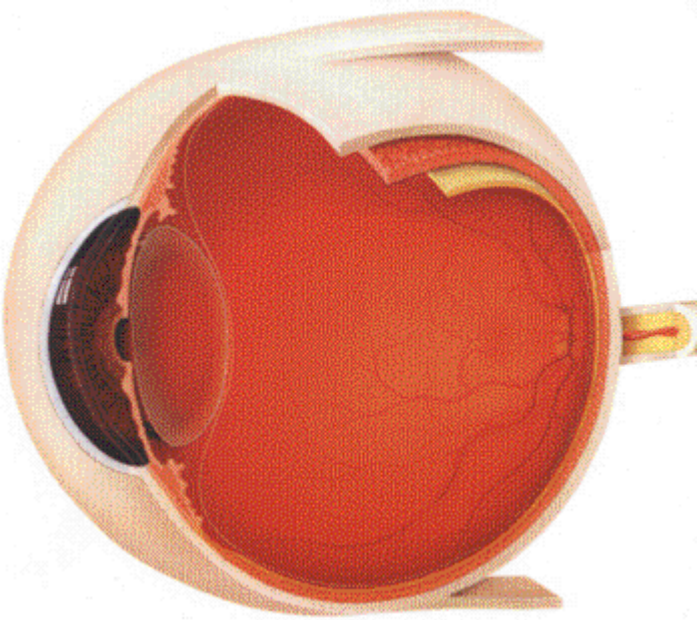

rz tienen
regionaal ziekenhuis
heilig hart tienen vzw

In deze folder vindt u informatie over cataract of staar en over de cataractoperatie, meer bepaald over de voorbereidingen, het verloop, de voordelen en eventuele risico's van deze ingreep. Wij vragen u deze folder aandachtig te lezen. Zo krijgt u een beter inzicht in de operatie.

Deze informatiebrochure is algemeen, ze vervangt dus zeker niet de informatie die u van de arts mag verwachten en die rekening houdt met uw specifieke gezondheidstoestand.

Wat is cataract?

Cataract of staar is een vertroebeling van de ooglens bij het verouderen van de lens. Dit troebel worden van de lens verloopt heel geleidelijk, zodat de patiënt in het begin de effecten van cataract niet merkt. Cataract is de meest voorkomende oorzaak van slecht zicht bij mensen ouder dan 50 jaar. Als gevolg van een natuurlijk verouderingsproces treft cataract meestal de beide ogen. Het ene oog kan echter meer aangetast zijn dan het andere. Cataract doet geen pijn of veroorzaakt geen rode of tranende ogen.

Symptomen van cataract

- het zicht wordt wazig
- kleuren worden doffer
- dubbel zien
- toegenomen waas bij fel zonlicht
- toegenomen gevoeligheid aan het licht
- 's nachts worden lichtpunten waziger
- autorijden wordt moeilijker
- lezen wordt vermoeiender

Oorzaken van cataract
Cataract wordt veroorzaakt door de veroudering van de lens. Niet iedereen ontwikkelt cataract op dezelfde leeftijd. Een minderheid van de cataracten is te wijten aan een trauma (bv. slag op het hoofd), diabetes, hoge bijziendheid of langdurig gebruik van medicatie zoals cortisone.

Wat houdt een cataractoperatie in?

Bij een cataractoperatie wordt onder plaatselijke verdoving de natuurlijke ooglens verwijderd en vervangen door een artificiële lens (implantlens). Deze lens neemt de plaats in van de natuurlijke lens en blijft daar permanent aanwezig. Een implantlens kan niet 'uitvallen' zoals een contactlens en moet ook niet gereinigd worden.

Een cataractoperatie is meestal geen dringende ingreep. Als u niets doet, wordt uw zicht slechter en slechter. De meeste mensen kiezen voor een cataractoperatie als hun zicht te wazig wordt of als lezen of autorijden moeilijker wordt.

Vóór de ingreep

Vóór de operatie wordt de lengte van het oog gemeten alsook de kromming van het hoornvlies. De gegevens van de test worden ingebracht in een computerprogramma om de exacte sterkte van de implantlens te berekenen.

Voor er geopereerd wordt, vraagt de oogarts een verslag van de huisarts over eventuele contra-indicaties, samen met een recente bloedafname en een elektrocardiogram.

Voorbereidingen thuis

Zorg ervoor dat iemand u na de ingreep naar huis kan brengen: de dag van de operatie kunt u zelf niet rijden.

Verloop van de ingreep

Voorbereiding

- De ingreep gebeurt ambulant in het dagziekenhuis van het Medisch Centrum Aarschot. U verblijft slechts enkele uren in het ziekenhuis.
- U moet niet nuchter zijn voor de ingreep (een licht ontbijt is toegestaan).
- U neemt alle medicatie die u gewoon bent om in te nemen, ook aspirine en bloedverdunners.
- Bij aankomst in het ziekenhuis krijgt u druppels in het te opereren oog. Dit is om de pupil te vergroten.

De verdoving

De cataractoperatie kan onder plaatselijke verdoving gebeuren. Het oog wordt lokaal verdoofd met druppels. Enkel in uitzonderlijke gevallen (bv. demente patiënten, psychiatrische patiënten) wordt een algemene verdoving toegepast. Heel zenuwachtige patiënten kunnen een kalmeringsmiddel nemen.

De operatie

De ingreep zelf gebeurt onder de operatiemicroscoop. Eerst wordt een kleine insnijding (*incisie*) gemaakt van minder dan 3 mm. De natuurlijke lens zit in een dun transparant zakje (kapselzak). Er wordt een gaatje gemaakt aan de voorkant van dit zakje waarlangs de troebele lens verwijderd wordt in verschillende stappen. De implantlens wordt dan in het lenszakje ingebracht en neemt de plaats in van de natuurlijke lens. Door de kleine insnijding van 3 mm moeten er ook meestal geen draadjes meer geplaatst worden op het einde van de operatie. Tijdens de operatie wordt gebruik gemaakt van ultrasone verstuiving om de lens in kleinere stukjes te breken en op te zuigen.

Nazorg

Controleraadplegingen

- Na 1 dag
- Na 3 dagen
- Nadien bepaalt uw oogarts op welk tijdstip er nog verdere controleraadplegingen nodig zijn.

Behandeling met druppels

- **Tobradex en Indocollyre**
  - 1e week na de operatie: 4 X per dag 1 druppel van elk flesje
  - 2e week na de operatie: 3 X per dag 1 druppel van elk flesje
  - 3e week na de operatie: 2 X per dag 1 druppel van elk flesje
  - 4e week na de operatie: 1 X per dag 1 druppel van elk flesje

  Het is normaal dat deze druppels een prikkend of branderig gevoel geven bij het inbrengen.

Normale verschijnselen

- Het is mogelijk dat u na de operatie een tijdje last hebt van droge ogen, een branderig gevoel, roodheid of jeuk aan de ogen. Hiervoor gebruikt u best **kunsttranen** gedurende enkele maanden na de operatie. Vaak is 3 à 4 x 1 druppel per dag voldoende. U moet ook gemiddeld enkele weken druppelen, voordat het oog voldoende gesmeerd is en er verbetering in het comfort optreedt.

Mogelijke risico's van de ingreep

Een cataractingreep is een kleine ingreep die heel vaak uitgevoerd wordt. Zoals bij elke operatie, zijn complicaties mogelijk. Gelukkig zijn ernstige complicaties heel zeldzaam en verbetert na een operatie het zicht bij 98% van de patiënten.

- De voornaamste complicaties zijn oogontstekingen en een beschadiging van het kapsel.
- Andere complicaties zoals netvliesproblemen, drukstijging in het oog, chronische ontsteking, zwelling van het hoornvlies, kunnen in specifieke gevallen voorkomen na cataractoperaties. Deze klachten kunnen echter ook voorkomen zonder operatie, dus bij gewone veroudering van het oog.

Praktische aandachtspunten voor u

- Zorg voor vervoer naar huis na de ingreep, na de operatie kunt u zelf geen wagen besturen.
- U meldt zich tijdig aan bij de inschrijvingsbalie van het medisch centrum. De medewerker zal u naar het dagziekenhuis verwijzen.

Veel gestelde vragen

- **Moet ik nuchter zijn?**

  Neen. De ingreep gebeurt onder plaatselijke verdoving. Daarom moet u niet nuchter zijn. U mag een lichte maaltijd nemen.

- **Hoe lang blijft de implantlens zitten?**

  Een implantlens is permanent en blijft dus voor altijd zitten. Een implantlens is gemaakt van 'bio-compatibel' materiaal en bestaat dus uit kunststofmateriaal dat door ons lichaam goed verdragen wordt. Implantlenzen worden zelfs gebruikt bij kinderen met aangeboren cataract.

- **Kan de implantlens nadien nog verwijderd worden?**

  In uitzonderlijke gevallen wordt een implantlens verwijderd en vervangen door een andere, bijvoorbeeld bij een verkeerde sterkte van de lens.

- **Moet ik nog een bril dragen na de operatie?**

  U moet na de operatie nog steeds een bril dragen. Maar u kunt kiezen of u nadien een bril voor vertezicht of dichtbij wenst te dragen. U bespreekt dit op voorhand met uw oogarts, zodat de juiste sterkte van implantlenzen kan gekozen worden om te voldoen aan uw verwachtingen.

  De sterkte van de implantlens wordt op voorhand uitgerekend, zodanig dat de meeste dingen voor veraf (bv. tv-kijken en autorijden) scherp zijn met een lichte brilcorrectie of zelfs zonder bril. Om te lezen is of blijft een leesbril nodig, zoals voor iedereen boven de 45 à 50 jaar. Vanaf die leeftijd verliest onze natuurlijke lens immers de capaciteit om bol te gaan staan (accommoderen) en voorwerpen van kortbij scherp te stellen. Dit is trouwens ook zo voor mensen die ouder zijn dan 50 jaar en nog geen cataract hebben.

Sommige mensen verkiezen echter om na de cataractoperatie te lezen zonder bril en een bril te dragen voor het vertezicht. Andere mensen verkiezen om een bifocale bril te blijven dragen uit gewoonte. Dit wordt op voorhand met de oogarts besproken, zodat de juiste sterkte van implantlenzen bepaald wordt.

Tegenwoordig kunnen in bepaalde gevallen ook multifocale lenzen ingeplant worden, waardoor men minder afhankelijk is van een leesbril. In onze informatiefolder *Multifocale implantlenzen* vindt u meer informatie over de voor- en nadelen van deze nieuwe soort implantlenzen.

- **Kan ik nog mijn oude bril gebruiken na de operatie?**

  Na de operatie is uw oude bril niet meer aangepast. U wacht best tot verschillende weken na de operatie om een nieuwe leesbril aan te schaffen, omdat de sterkte nog kan veranderen. In afwachting van een definitieve bril, kunt u zich behelpen met een goedkoop leesbrilletje (met een brilsterkte van 1 dioptrie tot 3,25 dioptrie). U kunt de sterkte kiezen die het best voor u past. Hoe korter de leesafstand, hoe sterker de bril moet zijn. Voor tussenafstanden (bv. computerwerk) is een minder sterke bril nodig (1,5 of 2 dioptrie). Deze brilletjes geven geen perfect zicht, maar zijn onschadelijk en een goede oplossing in afwachting van uw definitieve bril.

- **Kan ik cataract terugkrijgen?**

  Cataract zelf kunt u niet terugkrijgen, maar soms wordt het kapselzakje waarin de implantlens aangebracht werd, ook troebel. Er is dan geen tweede operatie nodig, maar dit kan opgelost worden in de consultatieruimte door middel van de Yag-laser. Met de Yag-laser wordt een gaatje gemaakt in het zakje, waardoor het zicht opnieuw beter wordt.

- **Wat kan ik doen tegen tranende ogen?**

  Bij het ouder worden krijgen veel mensen last van droge ogen. Het lijkt misschien tegenstrijdig, maar meestal begint ons oog dan te tranen om zich te beschermen. Onze tranenfilm bestaat uit een waterige laagje en een vetlaagje en beschermt onze ogen. Met het ouder worden vermindert de kwaliteit van onze tranenfilm en wordt deze onstabiel. Daardoor worden onze ogen minder goed beschermd tegen allerlei prikkels: koude lucht, zonlicht, allergenen, rook, langdurig tv-kijken, langdurig lezen. Dit treedt spontaan op bij veel mensen na een zekere leeftijd en kan nog versterkt worden na een operatie aan het oog. Tegelijkertijd kunnen roodheid, jeuk en een branderig gevoel optreden. Hoewel dit onschuldig is, kan het toch vervelend zijn.
  In zulke gevallen zijn kunsttranen (verkrijgbaar zonder voorschrift in de apotheek) aangewezen. De symptomen verdwijnen hierdoor niet volledig maar het oog voelt comfortabeler aan, omdat het beter gesmeerd is.

Uw mening telt

Ons ziekenhuis maakt werk van patiëntgerichte zorg en stelt daarbij veilige kwaliteit voorop.

- **Uw rechten als patiënt zijn onze leidraad:**
  - ✓ recht op een kwaliteitsvolle dienstverstrekking
  - ✓ recht op vrije keuze van een zorgverlener
  - ✓ recht op informatie over de gezondheidstoestand
  - ✓ recht op informatie over de zorgverlening en de behandeling
  - ✓ recht op toestemming of weigering na informatie
  - ✓ recht op pijnbestrijding
  - ✓ recht op een zorgvuldig bijgehouden patiëntendossier, en op inzage erin of een afschrift ervan (aanvraag verloopt via de ombudsdienst)
  - ✓ recht op bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer (privacy)
  - ✓ recht om een klacht neer te leggen bij de bevoegde ombudsfunctie.

  Meer informatie vindt u op de overheidssite www.patientrights.be

- **Kwaliteitsbeleid is een topprioriteit:**
  - ✓ We streven naar continue verbetering van onze structuren, processen en procedures. Het kwaliteitssysteem en de uitgevoerde zelfevaluaties zijn volledig omschreven in het kwaliteitshandboek.
  - ✓ Het kwaliteitsbeleid verloopt conform het Vlaams Kwaliteitsdecreet. Om de vijf jaar organiseert de Vlaamse overheid een volledige doorlichting van het ziekenhuis. Het evaluatierapport ligt ter inzage bij de kwaliteitscoördinator.

- **Waarom uw mening telt:**
  - ✓ Uw ervaringen zijn voor ons van groot belang en bevatten vaak nuttige tips om onze patiëntenzorg continu te verbeteren.
  - ✓ U ontvangt daarom een evaluatieformulier, waarop u uw mening en suggesties over uw verblijf kunt noteren. Het ingevulde formulier kunt u in de brievenbus van onze ombudsdienst, in de inkomhal van het medisch centrum, deponeren. Het wordt vertrouwelijk behandeld.

- **Wanneer u klachten heeft:**
  - ✓ Onze medewerkers zetten zich in om u met de best mogelijke zorgen te omringen. Toch kunnen er zich soms situaties voordoen die voor verbetering vatbaar zijn, of lopen de zaken niet naar wens. Bent u niet tevreden over bepaalde aspecten van uw verblijf of behandeling, spreek dan uw arts of de hoofdverpleegkundige aan. Vaak volstaat het er samen over te praten om kleine problemen op te lossen.
  - ✓ Onze ombudsman is het aanspreekpunt in het ziekenhuis voor patiënten met klachten over de zorg en dienstverlening. Hij zal uw klacht vertrouwelijk behandelen. Hij werkt onafhankelijk, en is onpartijdig bij de bemiddeling. U kunt hem bereiken via ombudsdienst@rztienen.be of telefonisch op (t) 016 80 35 65.